Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus theologicus - Cod. Ettenheim-Münster 222

[s.l.], 1714-1715

[Sectio I.]

urn:nbn:de:bsz:31-120314

Visual Library

E. M. 222

aliq inmediq, illa est tunq actioul, hic est medium, quo mediante praefatq tunq obtinet, ita medicamina aegrotis sunt finis inmediq ad sanitem obtinendam ipsa vero sanitas finis est ultimq, esto qd illam ulterius actu n referat, 2o. aliq finis est qi et obtivus, aliquis finis cui l. sbtivus, aliq qoq finis qo seu solq: fq est ipse obtum intentu qd appetit, finis cui sbtum denotat cui obtu et finis qi appetit, finis qo illa ras et qsi mody dicit qo finis qi obtinet. maior horu claritas ex ibidem apposito exemplo Theol qo, qd in hac dist. probare sufficienter colligit: Animq am loco citi ita a Theologis Deq dicit finis qi nra beatitudinis seu beatitudo obtiva, et intellq creatus beatificandus finis cui, visio vero clara DEI beatitudo stlis sive finis qo ita in phia ex mea hic explicanda diximus. Sit inibi et alia divisio, finis est solut in finie queris et operantis principlem minq principlem adaequatu seu totalem n adaeqtu et partlem, quae divisiones cum ex se unicq patere sint inspecto textu

BIBLIOTHEK KARLSRUHE

noie, operæ pretium n' erit illorum explicari in præsenti dñe imorari, videri qo pont lo: cit: nra phia.

2. Prænotamen 2 ex n. 557. et sequentibus ejusdem nræ phiæ sumitur scilt: licet oia agentia naalia agant ex fine uti ~~ex~~ variis expli ex pulcherrima univ. vicissitudine ibi demonstravam, scilt tn ex oi creatura corporea ppter finem agere solum hoem: ita em agentia duntaxat scilt præciè agunt ppter finem, qa et amabilitatem finis et medium portionem ad assequendum ejm finem indicare et reflexe media ppter finem eligere pnt, hoc hoc em insinuat agere scilt ppter finem ut n. 557. nra phiæ diximus, ita autem indicare et eligere sane spectare n' pt nisi ad spiritaj, qlis int oia agentia corporea indubitate e solus hoo.

3. Prænotamen 3. Ex S. Thoa 1. 2. q. 1. a. 1. in O nimirum, qd licet juxta prænotamen præcè int oia agentia corporea solus hoo scilt operet ppter finem, exinde tn minime sequatur loem actum hois ex eo ipso scilt directum ppter finem: nam ut loco cit. notat S. D. Thoma alie st actiones hois, aliæ st actiones hnæ.

Actiões hnæ. etm etem significant et actiõe ab hoe procedentem, et procedente sive mdo hno et specifico; extra actiões hois † se n imsportant ni actiõe procedentem ab hoe, sive deni sdm mdum diff raale et raale procedat, sive praecise sdm gradum genericum ecati, viventi sensitivi sd: Cum igi agere sltr ppter finem sit acty raali, illi autm acty hois tntm sint raales, qi et à prinpio raali operante sdm gradum specificum procedunt, qsequenter solos acty hnos n item acty hois praecise ee acty sltr directos ppter finem, licet id inficiari nolim, qd etm acty hois, utpote acty agenti raali ex fine l naal l raali procedant: diffnt go acty hois et acty hni in eo, qd † actum hoi intelligas actio hois praecise in genere naæ et qo ad entitatem suã phica spectata, qles acty sit vivere, crescere, progredi sentire sd in qiby cu brutis aiantiby hoo qvenit, extra † actu hnu in sensu theologico denotes illa actio qm operas hoo qaterny e hoo, et sdm qd operas sdm actu gradu specificu raaliti qo supra oes creaturas corporeas,

excellit. illæ qo actiones sp[?] gratiæ S. Oiz
loc: cit: proprie hnæ dicuntur, quæ ex volte
deliberata procedunt.

4. Sunt quidam Ptres quos inter et meus in hoc trac:
olim Professor P. Ludovicus Eggs professus
Sant-Blasianus qui actum hnum antea ex-
plicatum subdividunt in actum hnum qo ad sub-
stam et actum hnum qo ad modum sic minus utili
labore, sic enim, ut volunt, actus hnus qo ad sub-
stam ois ille est, qui ab hoie procedit quidem
sed indeliberate et antecedenter ad oem adver-
tentia raois, extra actus hnus qo ad modum
qui deliberate et cum advertentia raois pro-
cedit, non video discrimen a priis facta expli-
caoe actus hois et actus hni, ni forte dicere
velint, actus hois ee tantum actus viventis, entis
sentientis, sed extra actus hnos qo ad substiam
ee actus viventis, entis, sentientis, raalis sed
sine deliberaoe aut raois advertentia ope-
rantis, qo sensu quidem thlgo dictum transmitti
pt, sed phlo minus convenienter assertum est, cum
gradus viventis, sentientis, et raalis sint
[illegible], adeoque in eodem ente, quidem dicta in logica
realiter identificati, consequenter actus vitalis hois
non sit tantum actus viventis, sed sit actus viventis

rali et honi.

Praenotamen 4. Quemadmodum actus hnus § iuxta cit. S. Thoam illa in genere est, quae ex volte. deliberata procedit. certumque sit propria Cuiusque noîm flebili experia ex volte nra. deliberata procedere et actus peccaminosos et Virtuosos, recte dici in genere moris actus hnus alium ee bonum alium malum, quum uterque per oppositionem ita recte definiatur: Sicut quod actus virtuosus sit: actio voltis libera elicita cum advertentia raonis ad regulas honestatis. Actus e contra vitiosus actio voltis libera elicita cum advertentia raonis praeter vel contra regulas honestatis. De actu hoc postremo quomodo a libera et deliberata volte contra vel praeter regulas honestatis prodire debeat ut vere vitiosus sit dicemus auxiliante DEO ~~dicemus~~ in proximo Trac: de peccatis: de priori autem in praesenti tractabimus ex cuius definitione palam est tria ad illum essentialia requiri 1° ut a volte procedat adeoque sit voltarius, 2°. ut sit liber, necessaria enim non sit virtutis per necessitatis (: duo praefata etiam ad actum hnum malum requiruntur :) 3°. ut fiat cum advertentia raonis ad regulas honestatis de quibus singulis suo loco.

6. Praenotandum 2. quoniam ea naturalis est constitutio,
ut unumquodque in genere suo ad suum ordinem
dicat, à quo quod tale sit participat, v.g. bo-
num creatum ordinem teneat ad bonum increa-
tum, et bonum suum adeo, ut impossibile sit illud
etiam bonum apprehendi nisi sub aliqua saltem inter-
pretativa habitudine ad bonum suum et ultimum:
certum praeterea sit ex principiis objectum voluntatis itaque
esse bonum, ut nullatenus malum qua malum pro-
sequi valeat utpote constitutum extra sphaeram
sui objecti, hoc quoque certum esse patet, quod omnis actus hinc
eo ipso quod sit actus voluntatis elicitus cum adver-
tentia rationis tendat indispensabiliter ad bonum,
sive verum sive apparens perinde est, quoniam
actus possit et ipsius possit idem est objectum; hoc
autem admisso illud quoque certum est omnem actum
humanum saltem interpretative referri ad bonum suum
hominis, adeoque et ad ultimum finem quia secundum dic-
ta et dicenda nihil aliud est quam suum hominis bo-
num, ad quod natus est. Hoc tamen caeterum solum intellectum
velim, quod omnis actus humanus referatur ad ultimum finem 3.
hominis secundum quod actus praecise est et positive bonus, non autem
secundum quod in genere moris substat malitiae morali, utpote
quam illud ipsum quod in actu bonum est vitiat, atque ita

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
gefördert durch
Baden-Württemberg
MINISTERIUM FÜR WISSENSCHAFT, FORSCHUNG UND KUNST

vestis, ut licet stum se referibilis sit, referri tn nequeat ppter malitiam moralem cui substat, utpote cuius natura est, ut avertat potius à fine, quam ad illum convertat. Unde

Solutae sunt quaedam rationes in contrarium afferri solitae suilt: 1° si omnis actus hnus est referibilis ad DEUM eo quod sit actus ultis adeoque de bono, etiam peccatum mortale erit referibile ad DEUM quam et ipsum actus hnus est, sequela autem in fide vera non tenet: ergo et 2°. Aut non daretur actus otiosus, aut etiam actus otiosus referibilis foret ad DEUM, utrumque falsum est: prob. 1um membrum: actus otiosus est qui caret fine, in nostro autem casu nullus actus careret fine: ergo et prob. etiam 2um membrum: Actus otiosus est actus hnus, de actibus hnis namque tantum à DEO exigetur ratio in iudicio extremo, exigetur autem ratio de actu otioso dicit enim Matth. c. 12. Omne verbum otiosum quod locuti fuerint homines reddent de eo rationem in iudicio: cum igitur sdm dicta omnis actus hnus sit referibilis ad DEUM etiam actus otiosus erit huiusmodi. Solutae inquam manent hae et huiusmodi rationes in contrarium, 1° enim peccatum mortale ideo non referitur in DEUM, quia licet actus ipse in genere physico sit bonus, substat tn malitiae morali et deviationi à regulis morum, ppter quam ex toto vitiatur in genere moris: quod si urgeas ergo saltem in genere physico peccatum mortale est referibile ad DEUM 7

dico: hoc qidm verum esse, actum qui pertinet est sdm
se in genere ethico referri ad DEUM attamen se-
rum non est ipsum esse pecti in genere physico referri
ad DEUM, cum esse pecti in genere physico nil
sit, utpote quod sdm dicenda in trac: de peccatis
est pura privatio rectitudinis atque ad regulas mo-
rum. Ad 2m. memb: 2ae rationis respondeo fieri
scilicet actum otiosum substare malitiae morali
et hinc quatenus talis est non referri ad DEUM. Ad
1m membrum autem respondeo, actum quemadmodum ex
eo dici otiosum quod nullum neque quidem finem
habeat, sed ex eo, quod proximo fine careat utique quem
operis, in praesenti autem dicimus de fine
ultimo non de proximo.

8. Praenota: 6. desumptum tum ex physica nostra
n. 437. tum ex trac: de J. et J. ubi de duorum
sfito dnio in solidum egimus: implicare
absolute eidem N. atque duplicem dari finem
ultimum totalem quantum ad actum 2um. quod ex loco
cit: ibi certe supponimus, ut illud nulla ratione
in praesenti firmandum necessum indicemus, quia
alii hoc loco superracance de hac quaestione
tractent; quum potissima rationes in contrarium sit
1o gentiles ac paganos defacto plures DEOS colere
atque in eos tamquam ultimos fines se suaque omnia re-
ferre, dum quidquid sub ratione DEITATIS comprehenderint,

apprehendis sub ratione summi Boni adeoq. et ultimi finis, quia qo gentiles se suaq. referant in idola sua qsi in DEOS sic referendo plures ultimos habent fines. 2°. peccantis venialiter finis simul est DEUS et creatura, creatura quidem quia peccatum est, qd essentialiter consistit in aversione à DEO et conversione ad creaturam: DEUS verò quia licet peccatum veniale peccatum sit, non tamen omnimode peccantem à DEO avertit, adeoque simul cum peccato veniali habet finis ultimus DEUS, neq. dici potest: peccatum veniale referri ad DEUM, cum peccatum DEO contrarium sit: proinde venialiter peccantis duplex erit finis ultimus, DEUS simul et creatura.

Attamen hae rationes tantum non ponderant ut ab ultimo uno fine totali recedendum sit, ad cujus veritatem et evidentiam sciendum est, finem ultimum totalem juxta quorum Doctrinam definiendum esse: bonum sufficienter satiativum appetitus qd appetitur propter se, caetera vero propter ipsum. Quae definitio quidem totaliter et ultimeritate finis comprensa in dubium vocari à sano non potest, ea autem in veritate admissa corruit per se 1a ratio: esto etenim qd plura idola pagani et gentiles colant, sistit tamen ratio finis ultimi unius esse ea, qd in neutrum horum Deum falsorum se suaque omnia referant, sic in singulos partem tantum, adeoque habendo fines plures partiales habent de quibus praesentamen non loquimur; neque illud in paganismo

veru e, q̄ q̄d appetit sub raoe DEITATIS appetit sub raoe sumi boni; idola enim nullatenus bona sunt, adeoque et q̄d appetere sub raoe Deitatis idoli n̄ e q̄d appetere sub raoe sumi Boni, hoc tn in Christianismo et Turcismo subsistit, quam hi unum tantum DEUM recognoscunt, qui fecit caelū et terram, et oia, ad quem solum proinde oia referunt.

10. Ad 2am. raoem autm dicendu e peccante venialiter n̄ hre nisi unum ultimum finem nimirū DEUM s oia benedictum n̄ autm creaam, nam pctm veniale n̄ est actio ctra DEUM s tantm deviao à mdo in Deum tendendi, et hinc n̄ laedit charitatem mortaliter, sicut facit pctm mortale, s tantm sdm q̄d, unde recte ait S. Th: 2.2.q. 24. a. 10. ad 2m. Quod amatur in pcto veniali ptr DEUM amatur hitu etsi n̄ actu tam q̄d amatur in pcto veniali s deviaoem à mdo tendendi in DEUM ita amatur, ut illud ipsum ptr graam in qua venialiter peccans subsistit, ad Deū hitualiter referatur, quam oes actus iusti quamdiu talis est tenaatur ad suu̅ ultimum finem, si n̄ ultimate raoe deviaois venialis, saltm hitualiter, sicut similiter qui transit friburgum etiam si parum deviat aut moratur in hospitio tn licet n̄ actualiter, saltm virtualiter aut hitualiter transit friburgum esto q̄d deviao n̄

sit absolute talis: unde etiam hic bene dici potest peccatum veniale referri ad DEUM ut quidem absolute sed habitualiter neque proinde quia peccatum est, sed quia peccatum veniale et inefficaciter animum abducens à DEO est. his praenotatis sit sectio 2. in quonam vera et perfecta hominis felicitas consistat?

Sect: II.

In quonam vera et pfecta hois felicitas consistat?

3. Nihil quidem adeo solenne est hominibus quam studium et amor felicitatis; utinam illius unius et verae ad quam ex nihilo creati sunt! at verissime nimis poeta tenet sua quemque voluntas, nam plurimi venenato mundanae brutalitatis nectare sopiti dum sese felicissimos violento mendacio autumant, in pelagus aeternae infelicitatis citato gradu properant, quemadmodum experta pridem fuit terrenorum potius quam coelestium studiosa antiquitas, et utinam non fuit testaretur antiquae virtuti odiosa posteritas, nostratae aetatis brutalis humanitas! at etiam nunc aliis hoc non capit ea quae sit sensus. Verum in quonam vera hominis felicitatem homines constituant, audiamus.